

פ"מ 54.0117 העסקת מתנדבים בצה"ל

הגדרות

1. בפקודה זו –

- א. **מתנדב** – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה - 1995 (להלן: "החוק").
- ב. **מתנדב חו"ל** – מתנדב שמרכז חייו מחוץ לישראל.
- ג. **מפקד מערך המתנדבים** – רמ"ד המתנדבים במפקדת קצין הלוגיסטיקה הראשי.
- ד. **רמ"ד מתנדבים פיקודי** – קצין שמונה על ידי מפקדת החיל או על ידי קצין הלוגיסטיקה הפיקודי, לשמש כאחראי לכל המתנדבים במרחב הפיקודי.
- ה. **קצין מתנדבים יחידתי** – קצין שמונה על ידי מפקד היחידה המעסיקה כדי לשמש אחראי לכל מתנדבי היחידה.
- ו. **רכז מתנדבים** – מתנדב המשמש כאחראי לקבוצת מתנדבים ומקשר בינה ובין קצין המתנדבים היחידתי.

כללי

2. מעמדו של מתנדב מוסדר בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה - 1995, ובתקנות הביטוח הלאומי (מתנדבים) תשל"ח-1978 (להלן: "התקנות"). העסקת מתנדב בצה"ל תוסדר כמפורט בפקודה זו, ובהוראות משלימות שיקבע ק"ר.
3. מתנדב לפי פקודה זו אינו חייל או עובד בשירות או בשליחות הצבא, כמשמעם בחוק השיפוט הצבאי התשט"ו-1955, ולא ישררו יחסי עובד-מעביד בינו ובין משרד הביטחון או צה"ל.
4. פקודה זו אינה חלה על התנדבות לשירות ביטחון לפי סעיף 17 לחוק שירות ביטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986. התנדבות לשירות ביטחון, כאמור, מוסדרת בתקנות שירות ביטחון (התנדבות לשירות ביטחון) התשל"ד-1974, בפ"מ 31.0108 "התנדבות לשירות מילואים – גברים ונשים, שאינם חייבים בשירות ביטחון" ובפ"מ 31.0110 "התנדבות לשירות סדיר נוסף".

המטרה

5. מטרת פקודה זו להגדיר את כללי ההתנדבות של אזרחים ותושבים ישראלים או תושבי חו"ל (להלן: מתנדבים) בצה"ל.

השיטה

6. ככלל אפשר להעסיק מתנדבים בצה"ל למטרות הקבועות בתקנות, שיש בהן תועלת לאומית או ציבורית, כדלהלן:
- א. טיפול במשפחות שכולות בהמלצת מחלקת הנפגעים בצה"ל;
  - ב. עזרה לקיבוצים או ליישובים חקלאיים או ליישובי ספר בשמירה ובעבודות ביצורים, ובלבד שתקופת ההתנדבות של המתנדב בפעולות לפי סעיף משנה זה היא ארעית, ואורכה שישה שבועות רצופים, לכל היותר.
  - ג. טיפול בחיילים ובמשפחותיהם;
  - ד. סיוע למערכת הביטחון בעבודות ביצורים, עבודות במחסני חירום, עבודות בסדנאות או בעבודה אחרת במחנות צה"ל וביחידותיו, שיש בה תועלת לאומית או ציבורית.
  - ה. התנדבות שלא בשכר לשירות עבודה, כמשמעו בסעיף 1 לחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967.
  - ו. פעולות תרבות של אמנים ביחידות צה"ל ובמחנותיו, או פעולות, כאמור, ביישובי ספר בתקופה שבה מתנהלות באותו אזור פעולות איבה. פעולות אלה יאושרו לאחר המלצת הגורם הרלוונטי מחיל החינוך והנוער.
7. מפקד היחידה המבקש להעסיק מתנדבים ביחידתו, יפנה אל רמ"ד המתנדבים הפיקודי בבקשה בכתב. קליטת מתנדבים ורישומם ייעשו כמפורט בנספח א לפקודה זו.
8. על העסקת מתנדב בצה"ל יחולו המגבלות האלה:
- א. מתנדב יועסק במסגרת העסקה גמישה בתיאום עימו ובלא מסגרת מחייבת של שעות או ימי עבודה.
  - ב. מתנדב לא יועסק בצה"ל בהיקף העולה על 60 שעות חודשיות. רמ"ח תוא"ם במקל"ר רשאי לאשר העסקת מתנדב בהיקף של עד 100 שעות חודשיות. במקרים חריגים ראש אכ"א יהיה רשאי לאשר העסקת מתנדב בהיקף רחב יותר, לאחר שנועץ במפצ"ר-יעח"ק.
  - ג. מתנדב לא יתקבל במעמד של מתמחה לביצוע התמחות לשם קבלת רישיון או תעודת הסמכה.
  - ד. מתנדב לא יועסק מטעמם של גופים בעלי אופי פוליטי או מדיני.
  - ה. מתנדב לא ישמש בתפקיד ולא ישתתף בכל צורה פעילה אחרת, במישרין או בעקיפין, בפעילות צבאית שבה הוא עלול להימצא בניגוד עניינים, כאמור בפ"מ 33.0148 "איסור על ניגוד עניינים", בשינויים המחויבים.
  - ו. מתנדב לא יועסק בתפקידי ניהול, פיקוד או בתפקידים שבהם יהיה רשאי להפעיל סמכות כלפי חיילים או גורמים אחרים.
  - ז. ההתנדבות מיועדת לסייע לצה"ל ולמשרתים בו, ואינה מיועדת למילוי תפקידים במקומם של משרתי קבע או עובדי צה"ל. התנדבות היא השלמה או תוספת למשרתי קבע או עובדי צה"ל ואינה

בלמ"ס

54.0117
פקודת מטכ"ל
הפקודה פורסמה בספטמבר 2016

במקומם. ראש אכ"א רשאי לאשר, בשל נסיבות אישיות מיוחדות של המתנדב, מטעמים שיירשמו על גבי טופס אישור הבקשה ולאחר שבחן היעדר חשש של יחסי עובד-מעביד, העסקה בתפקיד החורג מהאמור, למשך שנה אחת.

ח. לא יועסק אדם לסירוגין כמתנדב וכבעל תפקיד בצה"ל באותו עיסוק, באותה היחידה או באותו מתקן צבאי, בכל מעמד (משרת במילואים, משרת קבע לרבות משרת בחובה או במילואים בתנאי קבע, עובד צה"ל, יועץ או כל צורת העסקה אחרת).

ט. מתנדב לא יועסק בתפקיד הנעשה בדרך כלל על ידי יועץ, אלא באישור ראש אכ"א לאחר שמצא כי אי אפשר להסדיר את העסקתו בדרך אחרת. אישור ר' אכ"א לעניין זה יינתן בכתב, לתקופה קצובה, ויפורט בו המגבלות שקבע להתנדבות זו, לרבות בחינת החשש לניגוד עניינים כמוגדר בפ"מ 33.0148 "איסור על ניגוד עניינים", חובת השמירה על סודיות ככל שנדרשת וכד'.

9. לא יועסק אדם כמתנדב אם טרם חלפה תקופה של שלושה חודשים ממועד סיום תקופת שירותו או העסקתו האחרונה בצה"ל בכל מעמד, לרבות במסגרת שירות סדיר, שירות מילואים, שירות קבע או שירות בתנאי קבע, העסקה כעובד צה"ל או כיועץ, אך למעט תקופת התנדבות קודמת. ראש אכ"א רשאי לאשר, בשל נסיבות אישיות מיוחדות של המתנדב, מטעמים שיירשמו על גבי טופס אישור הבקשה, ולאחר שבחן היעדר חשש של יחסי עובד-מעביד, העסקה במתכונת החורגת מסעיף זה.

10. רמ"ד המתנדבים הפיקודי יוודא כי מתקיימות בבקשה הוראות פקודה זו, ואם הן מתקיימות – יעביר את הבקשה לאישור מפקד מערך המתנדבים. רמ"ד המתנדבים הפיקודי יעדכן את המתנדב כי כדי לאשר את בקשתו על גורמי הצבא לבחון את המרשם הפלילי על אודותיו ואת עברו במסגרת שירות הביטחון, ככל שהיה, וכי הוא יידרש להעביר מסמכים רפואיים מתאימים.

11. בעת בחינת בקשת ההתנדבות יבחן מפקד מערך המתנדבים, בין היתר, את ההיבטים האלה:

א. שירות הביטחון של המתנדב בעבר.

ב. האם קיים רישום פלילי של המתנדב.

ג. כשירות רפואית למשימת ההתנדבות.

12. מתנדב לא ישתתף בפעילות מחוץ לתחומי היחידה, החורגת משגרת היחידה (כגון: סיור, טיול, נופש יחידתי, יום ספורט וכד') ללא אישור רמ"ד המתנדבים החילי, למעט טקס הוקרה שעורכת היחידה למתנדבים.

13. תוקפה של הפניית מתנדב תפקע בחלוף שנה. מפקד היחידה המבקש לחדש העסקת מתנדבים ביחידתו, יפנה אל רמ"ד המתנדבים הפיקודי כאמור בסעיף 8 לעיל.

כלכלה, ביגוד ורווחה

14. מתנדב יהיה זכאי לכלכלה (מזון ושתייה) ביחידה שבה הוא מתנדב, ובמהלך השעות שבהן הוא מצוי בה.

בלמ"ס

15. היחידה רשאית לצייד את המתנדבים בציווד הנדרש לצורך ההתנדבות, כגון בגדי עבודה ונעלי עבודה, ואלה ישמשו את המתנדבים בתחום המחנה בלבד. השאלת ציווד כאמור, תיעשה על פי פ"מ 55.0101 "הצטיידות בציווד אישי והשאלת ציווד יחידה לחיילים".

ביטחון המידע

16. באחריות מפקד היחידה הקולטת את המתנדב, לפעול לפי נוהלי ביטחון המידע ולפי הנחיות קב"ם היחידה.

ביטוח מתנדבים לפי החוק

17. מי שפעל בהתנדבות שלא בשכר, למען זולתו, לפי הפניה ממשד ממשלתי, למטרות כאמור בסעיף 6 לעיל, זכאי לגמלאות על פי החוק, אם ייפגע תוך כדי ההתנדבות או בדרכו למקום ההתנדבות או בחזרתו ממנו. קצין המתנדבים היחידתי ייתן בידי מתנדב שנפגע את המסמכים האלה:
א. העתק מאישור העסקתו (נספח ב לפקודה).
ב. אישור בדבר נטיבות הפגיעה (נספח ג לפקודה).

טיפול רפואי

18. קליטת מתנדבים תותנה בכך שהמתנדב הציג לקצין המתנדבים היחידתי אישור על חברות בקופת חולים, ובאשר למתנדב מחו"ל – עליו להציג אישור על היותו מבוטח בביטוח רפואי מתאים.
19. ככלל, מתנדב זכאי לטיפול רפואי מקופת החולים שבה הוא רשום או במסגרת ביטוח רפואי מתאים. הטיפול הרפואי במתנדבים הוא על פי ההוראות שיקבע הקרפ"ר.
20. מבלי לגרוע מהאמור בסעיף 19, במצב רפואי דחוף (כהגדרתו בהוראות שיקבע קרפ"ר) יגיש סגל חר"פ למתנדב המצוי במצב זה טיפול רפואי על פי יכולתו והכשרתו המקצועית ויפנה אותו להמשך טיפול גורמי הרפואה האזרחיים בהקדם האפשרי.
21. קצין המתנדבים היחידתי ידווח על כל מקרה של פגיעה או אשפוז באופן מיידי לרמ"ד המתנדבים הפיקודי, אשר ידווח למפקד מערך המתנדבים. בדיווח יהיו פרטים על האירוע, על הפגיעה ועל מקום האשפוז של המתנדב.

שונות:

22. רמ"ד המתנדבים הפיקודי וכן המפקדים המעסיקים את המתנדבים, יוודאו שהעסקת המתנדבים ביחידות המצויות בפיקוד תהיה על פי פקודה זו ורק לאחר אישור ההתנדבות של כל אחד מהם.
23. מותר להסיע מתנדב ברכב צבאי לצורך ההתנדבות. כמו כן, על פי פ"מ 7.0201 "בטיחות בדרכים והוראות שימוש בכלי רכב צבאיים", ובכפוף לקיום הדרישות בהוראה שקבע ראש אט"ל לעניין רישיון

בלמ"ס

54.0117
פקודת מטכ"ל
הפקודה פורסמה בספטמבר 2016

נהיגה, אפשר להתיר למתנדב בעל רישיון נהיגה מתאים, מעת לעת, לנהוג ברכב צבאי לביצוע משימות שלצבא יש עניין בהן.

24. רמ"די המתנדבים רשאים להשתמש בתקציב שיוקצה להם לשם המטרות האלה:

- א. החזר הוצאות נסיעה למקום ההתנדבות וחזרה ממנו, על פי הכללים הקבועים בפ"מ 36.0521 "הוצאות נסיעה – חיילים בשירות קבע", בשינויים המחויבים;
- ב. החזר הוצאות תקשורת בעבור רכזי מתנדבים.
- ג. הוצאות פינוי חירום רפואי.
- ד. הוצאות סמליות אחרות לרווחת המתנדבים (כדוגמת תעודות, סמלים ותשורות).
- ה. טקס הוקרה שעורכת היחידה למתנדבים.
- ו. החזר הוצאות לינה למתנדבים מחו"ל במקרים חריגים שבהם לא נמצא מקום לינה חלופי, באישור מראש של רמ"ח תוא"ס מקל"ר.

נספח א

קליטת מתנדבים ורישום

1. צה"ל מוכר כגוף המוסמך להפנות מתנדבים לפי סעיף 287(1) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה - 1995, בהיותו כפוף למשרד הביטחון.
2. מפקד יחידה המבקש להעסיק מתנדבים ביחידתו, יפנה אל רמ"ד המתנדבים הפיקודי בבקשה בכתב לאשר העסקת מתנדבים. בפנייתו יציין מפקד היחידה את הפרטים האלה:
  - א. שם המתנדב, מספר זהותו וכתובתו.
  - ב. תיאור התפקיד שבו יועסק המתנדב.
  - ג. מספר שעות העסקה בחודש.
  - ד. מועד תחילת ההתנדבות ומועד סיומה המשוער.
  - ה. אישור קב"ס הפיקוד או קב"ס היחידה המבקשת להעסיק את המתנדב – במקרים שבהם ההתנדבות היא לפעילות שבה המתנדב נחשף לנתונים המחייבים אישור קב"ס.
  - ו. כשירות רפואית לביצוע ההתנדבות בחתימת רופא משפחה של המועמד, על גבי הטופס שבנספח ד לפקודה זו.
3. רמ"ד המתנדבים הפיקודי יעביר את הבקשה לאישור מפקד מערך המתנדבים. האחרון יבחן את הבקשה, ואם מצא לנכון לאשרה, יוציא כתב הפניה (נספח ב לפקודה), שיועבר אל היחידה באמצעות רמ"ד המתנדבים הפיקודי.
4. יחידה צבאית לא תקלוט מתנדב בלא קבלת כתב הפניה.
5. עם קליטת המתנדב ביחידה, יימסר לו דף מידע באשר לזכויותיו וחובותיו במסגרת ההתנדבות. המתנדב יצהיר בחתימת ידו על גבי הטופס כי קרא והבין את מעמדו כמתנדב וכן את זכויותיו וחובותיו בתקופת ההתנדבות.

בלמ"ס

54.0117
פקודת מטכ"ל
הפקודה פורסמה בספטמבר 2016

נספח ב

הפניית מתנדב

מפקדת קצין הלוגיסטיקה הראשי
טל': 0304-3951
סימולין
תאריך עברי
תאריך לועזי

מפקד היחידה

הנדון: הפניית מתנדב על פי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995

1. בתוקף סמכותי לפי פ"מ 57.0217 הנני מאשר בזאת להעסיק את מר/גב' _____ מספר זהות _____ כתובת _____, כמתנדב/ת ביחידתך, בתפקיד _____.
2. תחילת ההתנדבות מיום _____ וסיומה תוך שנה מיום זה.
3. תקציב מיוחד בעבור הוצאות ארגוניות להעסקת המתנדב/ים, כאמור בסעיף _____ לפ"מ _____, יועבר בנפרד.
4. תשומת לבך להוראות קל"ר הרלוונטיות.

דרגה שם הקצין
מפקד מערך המתנדבים
(חותמת+ חתימה)

נספח ג

אישור העסקה

צבא ההגנה לישראל
יחידת הזואר הצבאי

_____

_____

לכבוד
המוסד לביטוח לאומי

_____

הנדון: פגיעת המתנדב

_____

(מספר הזהות) (השם הפרטי) (שם המשפחה)

1. הנני מאשר כי הנ"ל, המועסק ביחידתי בהתנדבות, באישור מפקד מערך המתנדבים בתפקיד
נפגע

בנסיבות _____

2. אישור זה נועד אך ורק לצורך הגשת תביעה לתשלום דמי פגיעה מאת המוסד לביטוח לאומי, לפי פרק יג
לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995.

בברכה

_____

(התפקיד) (הדרגה) (השם הפרטי) (שם המשפחה) (חתימה)

נספח ד

טופס כשירות רפואית

מועמד/ת להתנדבות בצה"ל –

טופס כשירות רפואית

חלק א – פרטי המועמד (ימולא על ידי המועמד)

תעודת זהות _____ שם ומשפחה _____ כתובת המגורים _____ היחידה המעסיקה _____

לא ידוע לי על מגבלה רפואית המונעת את פעילותי במסגרת צה"ל כמתנדב.

תאריך _____ חתימת המתנדב _____

חלק ב – תיאור מאפייני פעילות ההתנדבות (ימולא על ידי היחידה המעסיקה)

פירוט סוג הפעילות הנדרשת למועמד (עליך לתאר את סוג הפעילות, לדוגמה: חומרים מסוכנים, אמצעי בטיחות, תנאי אקלים קיצוניים, מאמץ גופני נדרש, שעות פעילות או כל קושי אחר הנדרש לפעילות).

חותמת וחתימה של מפקד היחידה (קצין בדרגת סא"ל) _____

תאריך _____

חלק ג – אישור הרופא המטפל (ימולא על ידי הרופא)

אישור רופא:

הריני לאשר כי בדקתי את _____ ת"ז _____

על פי האמור לעיל ומצאתי אותו כשיר/לא כשיר לפעילות הנדרשת כפי שמתוארת לעיל.

למועמד אין/יש מגבלה רפואית לביצוע הפעילות: _____

שם הרופא _____ תאריך _____

מספר הרישיון _____ חתימה _____